

17.8.2016

YM001:00/2016

Viite Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistaminen
Hänvisning

Asia Yhteistyöryhmän 2. kokous
Ärende

AIKA 21.6.2016 klo 11.30-14.00

PAIKKA Ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, a123/Pankkisali, 1. kerros

JÄSENET	Mauri Pekkarinen, pj.	Eduskunnan I varapuhemies	läsnä
	Ulla Koski, vpj.	ympäristöministeriö	läsnä
	Hanna Perälä	liikenne- ja viestintäministeriö	läsnä
	Raija Seppänen	maa- ja metsätalousministeriö	läsnä
	Risto Järvelä	opetus- ja kulttuuriministeriö	läsnä
	Sami Heikkilä	puolustusministeriö	läsnä
	Janne Koivukoski	sisäministeriö	poissa
	Vesa Pekkola	sosiaali- ja terveysministeriö	poissa
	Mari Anttikoski	työ- ja elinkeinoministeriö	sijasta Lari Anttonen
	Ritva Laine	Suomen Kuntaliitto	läsnä
	Mika Riipi	Lapin liitto	sijasta Riitta Lönnström
	Pentti Mäkinen	Etelä-Savon maakuntaliitto	läsnä
	Olli Ristaniemi	Keski-Suomen liitto	läsnä
	Merja Vikman-Kanerva	Uudenmaan liitto	läsnä
	Timo Jokelainen	Lapin ELY-keskus	läsnä
PÄÄSIHTEERI	Timo Turunen	ympäristöministeriö	läsnä
SIHTEERI	Juhana Rautiainen	ympäristöministeriö	läsnä
ASiantuntija	Mika Ristimäki	Suomen ympäristökeskus	läsnä

Muistio

1. Kokouksen avaus

Varapuheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.30.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Täsmennettiin muistion kohtaa 5, keskustelu uudistamisen lähtökohdista. Hyväksyttiin muistio (Liite 1).

4. Katsaus KV-sopimuksiin ja EU-alueiden käyttöön –esitys

Puheenjohtaja saapui paikalle.

Rautiainen esitteli alueiden käyttöön vaikuttavia KV-sopimuksia ja EU-strategioita (ppt-esitys, liite 4).

Osallistujat esittivät seuraavia näkökohtia:

- Liite 2 on hyvä katsaus kv-sopimuksiin ja eri maiden tilanteisiin. Maiden vertailusta ilmenee, että eri mailla on kansallisia alueiden käytön tarpeita, joita edistetään erityyppisten säädösten kautta. Eri hallintotasojen rakenne ja vastuut vaihtelevat.
- Kansainvälisistä sopimuksista tulisi tunnistaa eri sektoreiden keskeisimmät alueiden käyttöön vaikuttavat.
- Pariisin ilmastositoumus edellyttää konkreettisia toimia, joita työssä tulisi tunnistaa. Sopimus vaikuttaa mm. energia ja liikennesektoriin.
- Koheesiopolitiikka tulee muuttumaan. Se vaikuttaa alueiden kehittämiseen ja maakuntiin.
- Raja-alueyhteistyö vaikuttaa raja-alueiden kehitykseen.
- Kv-sopimuksilla on erilainen sitovuus ja vaikuttavuus muun muassa niiden sanamuotojen yksityiskohtaisuudesta/yleispiirteisyydestä johtuen
- EU:n alueiden käyttöön liittyvät strategiat vaikuttavat välillisesti. EU:lla ei ole toimivaltaa alueiden käytön suunnitteluun. EU:n strategioissa korostetaan paikkaan perustuvia ratkaisuja

yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. EU strategioissa ei pyritäkään määrittelemään, millä tavalla eri alueilla tulisi toimia?

Päätettiin lisätä liitteen 2 eräiden maiden kansalliset tavoitteet koostetaulukkoon Suomen tilanne vertailua varten.

Päätettiin laatia tiivis taulukkoesitys kv-sopimuksista ja muista tekijöistä, joita tulee ottaa huomioon työssä.

Työryhmälle jaetaan ympäristöministeriön laatima laajempi taustaselvitys (liite 5) eri maiden suunnittelujärjestelmistä.

5. Alueidenkäyttöön vaikuttavat keskeiset ilmiöt

Mika Ristimäki (Suomen ympäristökeskus) esitteli alueiden käyttöön liittyviä menneitä kehityksiä ja tulevaisuuden suuntia (ppt-esitys, liite 6).

Osallistajat esittivät seuraavia näkökohtia esitykseen:

- Yhdyskuntarakenne on tiivistymässä kaupunkiseuduilla. Väestöään menettävillä alueilla kehitys on eri kuin väestön kasvun alueilla. Syksyllä on käytettävissä enemmän Suomen ympäristökeskuksen ennakointitietoa tulevasta kehityksestä.
- Elinkeinorakenne ja työskentelytavat muuttuvat. Palvelualoista erityisesti matkailuala kehittyi monikeskuisemmaksi. Alkutuotanto voi kehittyä nykyistä hajautuneemmin. Työpaikkarakenteen muutokset tulee ottaa huomioon työssä.
- Sipilän hallitusohjelmassa päästöttömän, uusiutuvan energian käyttöä lisätään kestävästi niin, että sen osuus 2020-luvulla nousee yli 50 prosenttiin, ja omavaraisuus yli 55 prosenttiin sisältäen mm. turpeen. Tämä perustuu erityisesti bioenergian ja muun päästöttömän uusiutuvan tarjonnan lisäämiseen.
- Työmatkaliikenteen enimmäisaika ja –matka on pysynyt suhteellisen vakiona. Työmatkan kesto on yleensä enimmillään tunti suuntaansa ja n. 90 kilometriä. Pidempikestoiset työmatkat lisäävät toisen asunnon ja etätyön kysyntää.
- Työn taustalla hyödynnetään Liikenteen ja viestinnän tulevaisuuskuvia 2035 –selvitystä (WSP, toukokuu 2016).
- Maailmantalouden kehitys vaikuttaa oleellisesti Suomen suuntaan.

6. Keskustelu alueidenkäyttöön vaikuttavien ilmiöiden merkityksestä VATtien uudistuksessa

Keskusteltiin eri ilmiöistä ja tulevien VATtien sisällöstä.

Työssä on pohdittava:

- Mitkä ilmiöt edellyttävät valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja mitkä ilmiöt hoituvat muilla työkaluilla?
- Tavoitteiden muotoilua. Määrätäänkö tekemään, jokin tietty toimenpide vai täytyykö toimeenpanijan luoda parempia edellytyksiä tietyn tavoitetilän saavuttamiseksi? Mikä on VATtien joustavuus tulevaisuuden epävarmuuksien suhteen.
- Miten VATit ottavat huomioon maakunnalliset ja paikalliset olot? Miten esim. Lapin erityispiirteet ja tavoitteet huomioidaan? Mikä on VATtien tavoitevuosi? VATteja uudistetaan noin kymmenen vuoden välein, mutta alueiden käytön ratkaisulla on paljon pidemmät vaikutukset.
- Miten huomioidaan ja arvioidaan erilaiset ilmiöt ja tarpeet ja miten niitä punnitaan keskenään - missä määrin niiden välisiä ristiriitoja voidaan välttää ja hakea useita tarpeita mahdollisimman hyvin tukevia ratkaisuja.
- Miten turvallisuusympäristön muutokset tulisi ottaa huomioon alueiden käytössä?
- Mistä lähtökohdista tavoitteita asetetaan; perustuuko se trendikehitykseen ja siihen varautumiseen vai haetaanko innovatiivisia mahdollisuuksia vaikuttaa tulevaisuuden suuntaan. VATit voivat ohjata alueiden käyttöä kehitystrendien muuttamiseksi. Yhteistyöryhmä voisi vertailla trendien suuntaa verrattuna toivottuun suuntaan.
- Mikä on tulevaisuudessa toivottu Suomen rakennetun ympäristön tila?

7. Yhteistyöryhmän työpaja ja kokous 16.8. klo 09.45-16.00, Oulu

Turunen esitteli työpajan ohjelman luonnoksen (liite 7). Työpajassa on tarkoitus kuulla VATtien alueellista näkökulmaa eri alustajien toimesta. Työpajassa ideoidaan alueiden käytön ratkaisuja tulevaisuuden haasteisiin. Työpajan ohjelma lähetetään kommentteille yhteistyöryhmän jäsenille sähköpostitse.

Puheenjohtaja poistui kokouksesta.

8. Mahdolliset muut asiat

Yhteistyöryhmä kuulee syksyllä asiantuntijaa VATtien oikeusperustasta.

9. Kokouksen päättäminen

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.38.

LIITTEET

- 1 Edellisen kokouksen muistio
- 2 Taustamuistio kansainvälisistä sopimuksista, -strategioista ja eräiden maiden valtakunnallisista tavoitteista, päivitetty 9.8.2016
- 3 Tiivistelmä Aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuva 2050 ennakointiaineistosta
- 4 Eräitä kansainvälisiä sopimuksia ja strategioita. ppt-esitys, Rautiainen, J. 21.6.2016
- 5 Ympäristöministeriön raportteja 24 | 2015. Kaupunkiseutujen strateginen suunnittelu – mitä opittavaa Suomella? Tarkastelussa Ruotsi, Norja, Tanska, Hollanti ja Englanti. Vesa Kanninen ja Ilona Akkila.
- 6 Alueidenkäyttöön vaikuttavien ilmiöiden tarkastelua. ppt-esitys, Ristimäki, M. päivitetty 8.2016
- 7 VATteja koskeva yhteistyöryhmän työpaja 16.8.2016 –ohjelma